ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠ’ ΑΡΙΘΜ. 326/2021
«Πρόσβαση του κοινού στα εκκλησιαστικά αρχεία» (ΦΕΚ Α΄ 52/5-4-2021)

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Έχοντας υπόψη:
1. Την παρ. 4 του άρθρου 9 του ν. 590/1977 «Περί Καταστατικού Χάρτου της Εκκλησίας της Ελλάδος» (Α΄ 146).
2. Την παρ. 2.β του άρθρου 164 του ν. 4610/2019 (Α΄ 70), όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 120 του ν. 4763/2020 (Α΄ 254).
3. Την υπ’ αρ. 5/2021 γνωμοδότηση του Ειδικού Νομικού Συμβούλου της Εκκλησίας της Ελλάδος.
4. Την από 3.3.2021 απόφαση της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου, ψηφίζει τον Κανονισμό 326/2021, ο οποίος έχει ως ακολούθως:

Κανονισμός υπ’ αρ. 326/2021
«Πρόσβαση του κοινού
στα εκκλησιαστικά αρχεία»

Άρθρο 1
Δικαίωμα προσβάσεως

1. Τα πάσης φύσεως διοικητικά αρχεία (όπως διοικητικές πράξεις, επίσημη αλληλογραφία, εκθέσεις, μελέτες, πρακτικά, στατιστικά στοιχεία, εγκύκλιες οδηγίες, απαντήσεις εκκλησιαστικών αρχών, γνωμοδοτήσεις και αποφάσεις εκκλησιαστικών οργάνων και αρχών) είτε αποτελούν ενσώματα (έγχαρτα, μικροφίλμ κ.λπ.) είτε άυλα (π.χ. ψηφιακά) αρχεία, εφ’ όσον έχουν παραχθεί από τα εκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) και ιδιωτικού δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.) την παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 590/1977 (Α΄ 146) ή τους προκατόχους τους εκκλησιαστικούς Φορείς (π.χ. Επισκοπές) και φυλάσσονται από τα εν λόγω νομικά πρόσωπα, είναι προσβάσιμα για το κοινό για ερευνητικούς σκοπούς μετά την πάροδο τριάντα (30) ετών από την παραγωγή τους.
2. Το παραπάνω δικαίωμα του ενδιαφερομένου κοινού ασκείται υπό τις προϋποθέσεις των άρθρων 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α΄ 45), 1 του π.δ. 28/2015 (Α΄ 34), με την επιφύλαξη του ν. 4624/2019 (Α΄ 137) και του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/79 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 (L 119), όπως ισχύουν, για την προστασία των προσωπικών δεδομένων των εργαζομένων των εκκλησιαστικών νομικών προσώπων ή τρίτων φυσικών προσώπων.
3. Ιδιωτικά έγγραφα, τα οποία τηρούνται από τα εκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου την παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 590/1977 (Α΄ 146) είναι προσβάσιμα σε όποιον δικαιολογεί ειδικό έννομο συμφέρον για την λήψη γνώσεως τους, με την επιφύλαξη του ν. 4624/2019 (Α΄ 137) και του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/79 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 (L 119), για την προστασία των προσωπικών δεδομένων των εργαζομένων των εκκλησιαστικών νομικών προσώπων ή τρίτων φυσικών προσώπων. Πρόσβαση στα παραπάνω ιδιωτικά έγγραφα επιτρέπεται για ερευνητικούς σκοπούς κατά την διακριτική ευχέρεια της προϊσταμένης εκκλησιαστικής αρχής και μετά την πάροδο τριάντα (30) ετών από την παραγωγή τους.
4. Σε αρχεία και συλλογές, που δωρήθηκαν ή κληροδοτήθηκαν στα εκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα, επιτρέπεται η πρόσβαση στους ερευνητές σύμφωνα με τους όρους του δωρητή ή διαθέτη.
5. Κατ’ εξαίρεση, για αρχεία, τα οποία έχουν χαρακτηρισθεί ατομικώς ή κατά κατηγορίες ως διαβαθμισμένα (υπηρεσιακά απόρρητα) για ορισμένο χρονικό διάστημα (προθεσμία) με ειδική απόφαση του οικείου οργάνου διοικήσεως του εκκλησιαστικού νομικού προσώπου (Μητροπολίτη, Ηγουμενοσυμβουλίου, Διοικητικού Συμβουλίου ή από την Επιτροπή Διαβαθμίσεως για τα ιστορικά αρχεία της Ιεράς Συνόδου κατά τον Κανονισμό 248/2013 (Α΄ 286), όπως εκάστοτε ισχύει, ή από την

Διαρκή Ιερά Σύνοδο για τα λοιπά αρχεία) κωλύεται η πρόσβαση του κοινού, ενόσω ισχύει η προθεσμία διαβαθμίσεως της προσβάσεως. Με απόφαση των ανωτέρω οργάνων κατά την διακριτική τους ευχέρεια είναι δυνατό να αίρονται οι περιορισμοί προσβάσεως σε χρόνο μικρότερο από τον καθορισμένο.
6. Ως «κοινό» κατά την έννοια του παρόντος Κανονισμού ορίζονται τα φυσικά πρόσωπα και τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, τα οποία κατά την άσκηση του δικαιώματος προσβάσεως δεν ενεργούν υπό την ιδιότητα του οργάνου, του υπαλλήλου, του μέλους συλλογικών οργάνων ή του εμμίσθου ή αμίσθου συνεργάτη του εκκλησιαστικού νομικού προσώπου δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου ή στο πλαίσιο εποπτείας ή στο πλαίσιο εννόμων σχέσεων του αιτούντος νομικού προσώπου με τον ιδρυτή ή εταίρο εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο. Στην περίπτωση κατά την οποίαν ενεργούν υπό τις ανωτέρω ιδιότητες, ισχύουν οι διατάξεις νόμων και κανονισμών για την δυνατότητα προσβάσεως στο αρχείο του φορέα στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων ή καθηκόντων τους και μετά από άδεια της προϊσταμένης αρχής του εκκλησιαστικού νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου.

Άρθρο 2
Τρόπος ασκήσεως δικαιώματος προσβάσεως

1. Το δικαίωμα προσβάσεως ασκείται με υποβολή αιτήσεως εγγράφως ή με χρήση τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνίας (εφ’ όσον τηρούνται οι προϋποθέσεις ταυτοποιήσεως και επιβεβαιώσεως της ταυτότητας - αυθεντικοποιήσεως, που ισχύουν για τον δημόσιο τομέα) με πλήρη τα στοιχεία ταυτότητας και επικοινωνίας του αιτούντος προς το εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο.
2. Η προθεσμία απαντήσεως στο αίτημα χορηγήσεως προσβάσεως στα αρχεία των εκκλησιαστικών Ν.Π.Δ.Δ. και Ν.Π.Ι.Δ. είναι είκοσι (20) ημέρες από της υποβολής του.
3. Το προσωπικό που έχει αναλάβει την επισήμανση, την ταξινόμηση και την φύλαξη των εκκλησιαστικών αρχείων, τα οποία δεν είναι ακόμα προσιτά στην έρευνα και στο κοινό, δεσμεύεται από το υπηρεσιακό απόρρητο για το περιεχόμενό τους και ως προς τα εκκλησιαστικά αρχεία που είναι προσιτά στην έρευνα του κοινού, δεσμεύονται ως προς την μη κοινοποίηση τους χωρίς να πληρούνται οι όροι του παρόντος Κανονισμού.

Άρθρο 3
Ικανοποίηση δικαιώματος προσβάσεως

1. Τα εκκλησιαστικά Ν.Π.Δ.Δ. και Ν.Π.Ι.Δ. μπορούν να γνωστοποιούν έγγραφα σε φυσικά πρόσωπα ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου με χρήση τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνίας, εφ’ όσον αυτά έχουν αιτηθεί ή υποδείξει το συγκεκριμένο μέσο ως προτιμώμενο ή έχουν πραγματοποιήσει χρήση του μέσου αυτού κατά την υποβολή του αιτήματος. Τόσο η αίτηση για την χρήση ή η υπόδειξη του προτιμώμενου ηλεκτρονικού μέσου, όσο και η σχετική συγκατάθεση μπορεί να μεταδίδονται και να αποστέλλονται, σε κάθε περίπτωση, με χρήση τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνίας, εφ’ όσον τηρούνται οι προϋποθέσεις ταυτοποιήσεως και επιβεβαιώσεως της ταυτότητας (αυθεντικοποιήσεως) των προσώπων, που ισχύουν για τον δημόσιο τομέα. Με γνωστοποίηση ισοδυναμεί η ηλεκτρονική πρόσβαση από τους ενδιαφερομένους στο περιεχόμενο των ενεργειών και των εγγράφων του εκκλησιαστικού νομικού προσώπου, εφ’ όσον ο φορέας μπορεί να αποδείξει με βέβαιο και ασφαλή τρόπο την πρόσβαση του ενδιαφερομένου.
2. Η πρόσβαση στα αρχεία ασκείται κατά την επιλογή της υπηρεσίας είτε με λήψη φωτοαντιγράφου είτε με επιτόπια μελέτη είτε με χρήση μέσων τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνίας. Φωτοαντίγραφο δεν χορηγείται οπωσδήποτε, εάν η διαδικασία αναπαραγωγής αντιγράφου μπορεί να βλάψει το πρωτότυπο αρχείο. Σε κάθε περίπτωση η σχετική δαπάνη αναπαραγωγής βαρύνει τον αιτούντα.
3. Σε καμία περίπτωση δεν επιτρέπεται για το κοινό η εξαγωγή εκκλησιαστικού αρχείου από τον χώρο φυλάξεώς του.

4. Οι ερευνητές, που χρησιμοποιούν τα εκκλησιαστικά αρχεία για την συγγραφή και δημοσίευση κάθε είδους επιστημονικού πονήματος, έχουν την υποχρέωση να αναφέρουν ως ιστορικές πηγές τα αρχεία που χρησιμοποίησαν και να χορηγήσουν δωρεάν τρία (3) αντίτυπα των σχετικών δημοσιευμάτων τους, ένα (1) για την βιβλιοθήκη του εκκλησιαστικού νομικού προσώπου και δύο (2) για το τυχόν υπάρχον ιστορικό του αρχείο.

Άρθρο 4

Αντίθετες διατάξεις για τον τρόπο ασκήσεως και ικανοποιήσεως του δικαιώματος προσβάσεως του κοινού του Κανονισμού υπ' αρ. 248/2013 (Α΄ 286) ή άλλων ειδικών Κανονισμών καταργούνται.

Άρθρο 5

Ο παρών Κανονισμός δεν προκαλεί καμία δαπάνη σε βάρος του προϋπολογισμού του νομικού προσώπου της Εκκλησίας της Ελλάδος και των λοιπών εκκλησιαστικών νομικών προσώπων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου. Ο παρών Κανονισμός αρχίζει να ισχύει από την δημοσίευσή του διά της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως. Ο παρών Κανονισμός δημοσιεύεται και διά του επισήμου Δελτίου «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» της Εκκλησίας της Ελλάδος.

Αθήνα, 3 Μαρτίου 2021

Ο Πρόεδρος
† Ο Αθηνών ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ

Ο Αρχιγραμματεύς
† Ο Ωρεών Φιλόθεος